

SELMECBÁNYAI HIRLAP

Egy évre 10 korona. Félévre 5 korona. Negyedévre 2 korona 50 fillér.

— Egyes szám ára 20 fillér. —
Hirdetések megállapodás szerint számíltatnak.
— Nyilnter díja soronként 20 fillér. —

Felolós szerkesztő:

DR. PAULOVICS ISTVAN

Az expediciót s hirdetekeket illető reklamációk a lapkezelő

Joerges Ágost özvegye és fia
céghez intézendők,
hova az összes pénzküldemények is küldendők.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Háború és nevelés.

Abban a kérdésben, hogyan lehet a háború szellemi hatásai közül az értékeket állandókká tenni, hogyan lehet azokat a motívumokat, amelyek segítségével a háborút is nevelő-erővé tehetjük, megtalálni: a legteljesebb bizonytalanság és kapkodás uralkodik nálunk. Teljesen hiányzik a tervszerűség, pedig épen ebben van az igazi ugróponyja a nevelésnek, nem pedig az eszközök sokféleségében.

Nagy és különösen fontos kérdés, milyen módon lehet az ifjúság nevelésében a háború nevelő-motívumait alkalmazni. Ami ebből a kérdésből az iskolai nevelést illeti, Németországban róla már tervszerű megállapodás alakult ki. Nálunk még csak annyira vagyunk, hogy az órák elején háborús imádságok mondásával, a nagy győzelmek emlékére és hírére adott esetleges vakációkkal lerótnak tekintünk minden kö-

telességet. Ha meg „kisérleti úton“ vizsgáljuk, milyen hatással van a gyermek lelkére a háború, akkor meg épen azt hisszük, hogy még a lehetetlent is megvalósítottuk. Pedig az iskolának ezen a téren manapság nagy feladatai vannak. Az anyagi szükségességektől a háború magasabb erkölcsi és vallási motívumaira kell az iskolának irányoznia a gyermek tekintetét. Rá kell tanítania, hogy az egyéni életnél értékesebb a köz élete s hogy a köznek minden anyagi javánál többet ér a haza java, többet érnek a művelődés és az emberszeretet eszményei. Az első lépés annak a megértetése, hogy az, ami most tölünk áldozatot követel, több, mint mi; hogy a háborúban kockán forgó értékekhez képest semmike a mi egyéni jólétünk legnagyobb javai is. Nem lehet eléggé hangsúlyozni, hogy ennek legjobb eszköze a személyes példaadás és meggyőzés.

A haza fogalma lehetett eddig kihalt forma, üres szó, most azonban megkapó valóság, melynek értékét akkor érezzük igazán, mikor meg akarnak bennünket fosz-

tani tőle. Itt az alkalom, hogy a haza gondolatát tisztán állítsuk oda gyermek és felnőtt elé, mint olyan értéket, amelyért igazán *tenni* kell. A haza fogalmának a kimélyítésére ott vannak a költők művei. Ha valamikor, most nyílik alkalom ezek nevelő-erejének a felhasználására. Tisztítják és mélyítik a felfogást, emelik a szempontokat, tágitják a látókört, melyek mindegyike megbecsülhetetlen. Normális körülmények között is fontos az irodalom, mennyivel inkább az most, mikor egész nemzeti létünk forog kockán s mikor e kocka eldőlését nemcsak a hadsereg, nemesak az itthonmaradtok lelkesedése vagy adakozása befolyásolja, hanem épen olyan mértékben befolyásolja egy állandó és tervszerű nemzeti pedagógia is.

A földrajz tanításában meg kell emlékezni a legnevezetesebb helyekről, ahol a háborúnak valamelyes fordulatához értünk. A történelem tanításában pillantást vehetünk az előfordult háborúkra, mert a gyermek jobban megérti most őket, mint pár évvel ezelőtt. Így szinte minden tárgyat fel tudunk

Válasz.

A vasútnál búcsúzik ifjú pár:
Jaj, itt a perc, hogy el kell válni már!
Égybeferrt, hosszú, lúzes ölelés,
Zápornyi csók — és még mindig kevés!
Tünetet a gép már messze erreit
S két kis kendő még egyre íteget.
Két szív egymásért úgy fű, úgy zokog, —
Nem is tudják ék, hogy mi boldogok!

Hanem ha egykor útni fog az óra
Nagy út előtt, tünétek bucsuzóra,
Az indulás ideje messze még
S már olváltatok: férfi és feleség.
Ölkészésintek szépen, hidegen,
Két udvarias, finem idegen, —
Zúg a vonat, a távol mind nagyobb: —
Óh, akkor lesztek boldogtalanok!

Sas Éde.

Görzben.

— Úgy vélem, hogy meglehetősen furcsa dolog: az ember ott ül a »Corso-kávészá»-ban, issza kávéját, ujságot olvas és egyszer csak megcsik, hogy a jeges-kávé vagy fagyjalatáicákja, meg

az ujság lepedője között puskagolyó csap le a padlóra. Eltűnődi golyó volt, amely már tökéletesen el is fáradi hosszú utazásában, de azért mindenestre puskagolyó. Ilyenformán a görzi »Corso-kávészá» ebben a pillanatban a legkevésbé sem eszményileg biztonságos hely, de azért a görzkek szívesen járnak oda.

A »Corso-kávészá» bizonyára csakúgy belekerül ennek a háborúnak a történetébe, mint azok a bukovinai parasztházak, amelyeknek ajtai egyenesen a mi állásainkba nyíltak. Rövidke sétatítt csupán a frontról a mögöttes terepre (Hinterland) és a lövészárokból a családi szobába jutni és sehoh lővényszalag polgáremberék, akik a háborút nemesak az ujságokból figyelhetik és a halálhoz annyira közel járnak, mint itt, Görzben. Alig két-ennyer lépésre üldögél a kaszás csontember a magaslatoikon és pislog le a városra. Csontarcának fintorai fogyasztólag hatnak a virágdíszes kertek tarca szőnyegére, a fehér utcákra és lombárnyékos udvarokra. De ezzel a kertek, utcák és udvarok mit sem törődnek. Tovább virulnak, fehérlenek, zöldelnek, mintha mi sem történének a körülöttük élő világban és mintha — béke volna. De egyszer csak lecap a gránát, az ember elterül és — a természet halad tovább a maga útján, a nap tovább sül, mintha mi sem történt volna. Így van ez Görzben.

St. Péter felől fürge lovon éri el az ember a várost s az első, amivel találkozik és ami

szembe ütlik: a hercegovinai munkáslegénység, fezen. Az ember odaszól nekik:

— No, hogy vagytok itt az idegen földön?
— Jól, mert szaklákön élhetünk, akárcsak odahaza.

Virágoserkélyű, hófehér palotácskák alján karsú leánykák sétálnak, florentin-kalapjuk kezesen borul arcocskák fölé és az álluk alatt fekete selyemszalag csokra kacérkodik. Ósidők elavult divatja, de itt — örökös divatja a mának, a holnapnak és a holnaputának. A lányok arca jobbára lesült, barna, nemesmetszésűen tojásdad. Valamennyi karsú és érdeklődést gerjesztő: a fiatalok között alig akad csunya asszony; színes ruhák, tarka szalagjaikkal szinte röpökönek a szűben. S amikor az ember az orszolngyelországi szennyre, szegénységre, rútságra és nyomorra gondol és mindarra az irtoztoságra, ami ott él közvetlenül a front mögött: mindig vessen számot az összehasonlítások azzal, hogy csak — kétezer lépés ide az itteni front. Itt azonban, az ágyúörgés közepette is, sétára indul a szépség, gyümölcsöt vásárol és majszol és a háborúról úgy beszél, mintha csak valami országosvásár volna, amelynek sátrait itt ütötték fel a város közelében.

Időről-időre aztán gránát csak le valamelyik utca közepére és tampa durranásával a valóságról beszél. Az ember összeröcczen, néhány pillanatra eláll a haza, de csakhamar újra megindul a cse-

dolgozni, csak az legyen a fő, hogy mindig szem előtt tartsuk a tárgyának pedagógiai értékét. Ma különösen arra kell szoktatni a gyermeket, hogy a kötelességteljesítés és a felelősségerősítés az egyetüli, mi megmentett ezután is megmenthet bennünket.

Ami végre a vallásos nevelést illeti: itt kell a nevelőnek igazán az örök eszméinek szolgálatában állania. Örök célokat hirdetni, melyeket nem homályosítanak el bármilyen nagy győzelem, nem dönthet meg semmiféle vereség. A barátság, a részvétel meleg, emberi hangján, komoly bizalommal, rendületlen hittel kell hirdetni, hogy: „Wir fürchten niemand, nur Gott.“

A magyar nemzet mérlegretételése ez a nagy világháború; meg kell mutatnunk tehát, mit tudunk és mit akarunk tenni. Hittünk és hiszünk a magyar nemzet életrevalóságában, erejében s örök diadalmában. Ha pedig a hit: élet és cselekedet, — cselekedjünk, hogy élhessünk!

Közgyűlés.

Selmece- és Bélabánya szab. kir. bányaváros törvényhatósági bizottsága, *Horváth Kálmán* kir. tanácsos, polgármester elnöklésével, folyó hó 14-én tartotta meg szeptember havi rendes közgyűlését.

Lefolyásáról szóló részletes tudósításunk a következő:

Elnök: *Horváth Kálmán* kir. tanácsos, polgármester; jegyző: *Sztancsaj Miklós* városi főjegyző.

véges, mintha csakugyan mi sem történt volna. A fogadóbeli mállahordó-gyerekek, amikor fölkapja a bőrdöntőt, így szól:

— Ez még semmi. Az éjjel tetszett volna itt lenni. Olyan fűtülős volt itt, hogy az emberek elhúzódtak az ablakok mellől, akár valami éghőbőrök.

A Piazza Granden mindent elzártak, akár egy lakásban, am-lynek tulajdonosa vidékre utazott. Az ablakredőnyöket letegették, az ablak fatábláit becsukták, de a kapukat díszlő reneszanszstíliú anyagiak ládozatul álltak a lecapolt gránátoknak. A kávéház, amely béke idején bizonyára a város központja, elhagyott és olyan benyomást kelt, mint átmatlanul megvirradt kávéház reggel, amikor éppen nyitják. Ezt azonban rövidesen időn belül egyáltalán nem nyitják, a székék már hetek óta egymás hegyén-hátán állanak s amikor mégis megpróbáltam, úgy üzemelt életrékeltsem: a »Corso-kávéházba« utasítottak. Tovább állók és az elhagyatottságban érdekesebb részletek után kutatok, nézem a házak homlokzatait s itt-ott igen nemes formátú fedezem föl a reneszanszokat, majd ímest bájós kis olasz házak látok, olreugró erkélyekkel és díszesrácás bemélyedésekkel, kerketek, tarka üveggyölkkel és — hűsz lépéssel odább már megingt bepillanthatok a háborúra.

Egy házat homlokokon találta a gránát, lerombolta a második emeletét, a szobák meztelenül tátonganak elé; az emelet homlokzata egészen eltűnt, a szobáknak csak háromnegyedrészre, némelyeknek csak fele van. Ott, ahol a gránát közvetlenül robbant, csak egyetlen világoskék kárpitos fal maradt, még rózsaszínű bieder-mayer-szegélye

Jelen voltak: Altman Imre, Arthold Géza, Árkosi Béla, Balás Húgó dr., Barlai Béla dr., Binder Antal, Csányi Ottó, Dobó Sándor, Dobrovits Mihály, Dudák János, Engel Zsigmond, Ernst Zsigmond, Farbak István, Fízely Károly, Greguss János, Grillusz Emil, Haverla József, Händel Vilmos, Hornyasek István, Kapp Jakab dr., Király Ernő, Lestyánszky József, Miklós Zoltán dr., Morávek Antal, Pachmayer János, Siposs Ferenc, Sobó Jenő, Székely Vilmos, Sztancsaj Miklós, Vas Antal dr., Vojtás Mátyas, Vörös Ferenc és Zólyom Imre törvényhatósági bizottsági tagok.

Jelen volt a közgyűlésen *Czobor László* országyűlési képviselő is.

Horváth Kálmán kir. tanácsos, polgármester megnyitja a gyűlést, üdvözlé a megjelent bizottsági tagokat s jelenti, hogy *Tóvka István* főispán, elfoglaltsága miatt, nem jelenhetett meg a közgyűlésen. Napirend előtt való felszólalásra senki sem jelentkezik, áttér a tárgysorozatra.

A polgármester havijelentése szerint a városi háztartás és közigazgatás folyó évi augusztus havi állapota akadálytalan és rendes volt.

A jelentéshez *Farbak István* miniszteri tanácsos, biz. tag szólal hozzá. Örrömmel veszi a jelentésből tudomásul, hogy a várost fenyegető vízhány megszűnt, nem látja azonban a jelentésből, milyen eredménye lett az élelmiszeknek ármaximálásának. Vajjon a szomszédos törvényhatóságok milyen feleletet adtak a város megkeresésére? Mi van a 400 vagon liszttel, melyet a város a kormánytól kért s egyelőre mennyi lisztre adott engedélyt? Szóvá teszi a tűzfahányt is s kérdést intéz a polgármesterhez, hogy — mivel a kincstartó fát nem ad, a városnak nincsen faja, a kincstartó uradalomnak nincs fuvarja — miként lássa el magát a lakosság tűzfával? — *Horváth Kálmán* kir. tanácsos, polgármester a felszólalásra jelenti, hogy a kormány a vízvezeték kibővítésére 14 ezer koronát utalt ki s így a vízvezeték ügye rövidesen dűlőre jut. Az élelmiszerek ármaximálásának az ügyében átiratot intézett a város a szomszédos törvényhatóságokhoz, az átiratokra azonban nem adott kielégítő feleletet. A 400 vagon liszt engedélyezése dolgában való fel-

íratra a kormány nem adott még választ, azonban 50 vagon lisztet engedélyezett már eddig. A fahányon a város a legjobb akaratral sem tud segíteni. Feliratot intézett a földművelésügyi miniszteriumhoz, adjon felhatalmazást a városnak, hogy a faszállításra fuvarokat rekvirálhasson, a fölterjesztésre azonban mindeztideig nem érkezett válasz.

A felvilágosítások után elhatározza a közgyűlés, hogy sűrűs fölterjesztést intéz a földművelésügyi miniszterhez, ne vitesse el a Selmecebányán termelt faanyagot, hanem becössza s itteni állami tisztviselő, hivatalok és a közönség rendelkezésére. Elhatározza továbbá, hogy pályázatot irat ki egy alszámvevői, egy számtisztviselő, egy számgakornoki és egy irnoki állásra; megengedi, hogy a polgármester a polgármesteri hivatalban, a háború tartama, úgy díjnok alkalmazhasson; *Horváth Kálmán* kir. tanácsos, polgármester meleg megemlékezése után *Körös László* erdőtanácsos, biz. tag emléktét gyűzőkönyvben örökíti meg s részvétíratot intéz a családhoz; végül, tekintettel a fixfizetésből élő tisztviselők és szolgák szorult helyzetére, megengedi, hogy a városi földekben termelt burgonya a végleges alkalmazott városi tisztviselő, alisztek, díjnokok és szolgák számára adassék el, kerükköltségen, családi viszonyaikhoz mért arányban; továbbá, hogy vehessen a város, a háborús lisztalaphól, 1—2 vagon lisztet, ezt egyenlő arányban oszthassa szét a városi tisztviselők között, az árát pedig a fizetésükből havi tíz egyenlő részletben vonhassa le.

A m. kir. miniszterelnök loiratát, melyben értesíti a város közönségét, hogy Öfölsége a város közönségének hódolatnyilvánítását köszönettel fogadta, tudomásul veszi a közgyűlés.

Két rendbeli átiratnak s Vihnyéferdő gondnok jelentésének tudomásul vétele után a közgyűlés a város Szt. Erzsébet-kórház 1916. évi bevételét 491383 K-ban, kiadását 26,43633 K-ban állapítja meg s kimondja, hogy a fizetni tudó beteg napi ápolási díja 3 K. Felterjesztést intéz egyúttal a kormányhoz, hogy az országos betegápolási-alap terhére felszámítható napi ápolási díjakat 250 K-ban állapítsa meg.

is lefoszlott. Egy másik szobában tárva egy ruhaszekrény, amelyben két, piros meg zöld nőruhák lógnak az ég és föld között. A közeli sarkon azonban már minden úgy van, mint különben. A lovasút eszlingel és hordár ácsorog a sarkon, hogy nem küldi-e valaki levelet a szomszédos utcába.

Már ide való utazásom közben utánaéztetem, a Baedekerben, hogy vajjon mit jegyez föl Gürzről? Nagyon aktuális most az idegenvezető könyvnek ez az oldala; minduntalan találkozik az ember olyan nevekkel, amelyeket az utóbbi időben gyakran kellett hallania. Hja, igen, éppen a tegnapi hivatalos jelentésben volt erről szó! Ámbar a Baedekerben az áll, hogy a Monte Santo igen kellemes kiránduló-hely. Velem együtt utazott katonatisztnek azonban nagyon erősödtek, hogy manapság legkevésbé sem kellemes dolog sétára indulni a Monte Santora, mert benne fekszik az olasz tűzvonalon, — meg aztán a vasúttal sem lehet valami kényelmesen Ünédibe utazni és az egész Baedeker ma csak arra jó, hogy az embert bosszantóan emlékeztesse a békés turistaidőkre. Most már tudom, miért nem szabad őket árusítania a könyvkereskedőknek, amióta háború van.

A hűstettek, a Gürz városának utcáira szórt olasz gránátok megszűlők lantos krónikásukat is. Úgy beszélnek az olasz gránátok-okozta halálos szerencsétlenségekről, mint ahogyan más időkben, más városban — rövidzárlat, lehullott téglá, villámcsapás vagy ólmos eső, síkos járda okozta balcsetekről szokás beszélni. Néhány nappal ezelőtt egy vigyázatlan gránát a San Carló úton egy

idős hölgy házszobájába csapott s az úrinő, szerencsére, mégis megmenekült, néhány szilánk horzsolása árán. Egy utacsépről éppen munkája közben talált egy gránát és odaát, ahol az önkéntes halad most az utca tőző felén, a minap két lényaka pletykálódott, amint jött a gránát és közvetlenül mellettük csapott le. Két-három ilyen eset fordul elő hetenkint és a város lakói mégis maradnak, tovább járnak sétáikra és mint valami látványosságot, úgy motogatták egymásnak az olaszoknak a Podgorán lévő állását. Friss gyümölcsnek csodálatosan friss illata terjeng itt a levegőben, eláraszt minden utcát az édeskés pára, mintha csak viruló kertek ölen járlna az ember. A hegyekben odafenn azonban katonáinknak kőrgyapotot kell az adak elő kötniök, hogy el bírják viselni a lövészárkaik előtt oszló olasz hullák szagát.

A háború világtól legtávolabban Corronini grófnő parkja terül el. A gondoean kavicsot utak mentén ösüdk isten-szobrái állanak komoly arckifejezéssel és öreg szolgák osonnak le-föl éppen olyan komoly arckifejezéssel libériájukban. Békés idők jámborságos egyenruhái, amely sehogyssem illik bele ebbe a csukaszürke, háborús világba. A fasorok versaillei mintára, rendszeren nyitottak: a dél habéria, jázminja, piniája virul itt teljes, buja pompájában. Nem ismerek helyet, amely békésebb volna, vagy amelyre valószínűtlenebbül, álomszínűben hatna a háború gondolata és való-sága, mint Corronini grófnőnek görzi kertjére.

Özv. Vnatskó Ferencné selmecbányai lakos folyamodványt terjeszt a közgyűlés elé, melyben kéri, hogy a tőle megvett ház és telek 32 ezer K vételárhátraléka után a ház kivételét községi pót- és útdátó engedje el. A közgyűlés a kérelemnek helyt ad, özv. Vnatskó Ferencné a 32 ezer K után rávetett tőkeamatadó után járó községi pót- és útdátó fizetésétől 1913. január hó 1-től felmenti s a tanácsot a további intézkedések megtételére utasítja.

A bányászati és erdészeti főiskola a bélabányai és a drienvai vadaszterületnek bérletének további hat évre való meghosszabbítását kéri. — A közgyűlés az említett vadaszterületeket, 1916. január hó 1-től számított további hat évre, 1921. december 31-ig, az eddigi föltételekkel, évi 110 K bérlet bérebeadja s a tanácsot a további intézkedések megtételére utasítja.

A közgyűlés, az 1914. évi 191. kgy. sz. határozatát érvényen kívül helyezve, kimondja, hogy — a tűzfű és a világiótányag megtakarítása végett — folyó év szeptember 15-től kezdve a városi hivataloknál a hivatalos órák reggel 8 órától délután 2 óráig lesznek; felhívja egyúttal a selmecbányai r. k. iskolákat, hogy, figyelemmel a háború okozta helyzetre s a velejáró takarékságra, legalább ebben az iskolai évben, kísérletképen, a tanítás rendjét úgy állapítsa meg, hogy az elemi iskoláztatás a délelőtti órákban legyen, délután 2-től 4-ig pedig az ismétlőkör, az iparos-és kereskedőtanulóknak járjanak iskolába.

A selmecbányai ev. egyház **Feller Ádám** tanító részére, az 1916. évre, 20 m³ tűzfűt kér. — A közgyűlés Feller Ádám tanítónak az 1912. évi 7237. sz. határozattal engedélyezett évi 20 m³ kemény tűzfűt az 1916. évre is engedélyezi s a tanácsot a további intézkedések megtételére utasítja.

Joerges Ágost özvegye és fia cég a Vihnyefőrdőben bérelt üzleti helyiség bérletének Herzog M. cégére való átruházását kéri. — A közgyűlés a kérelemnek helyt ad, a Joerges A. özvegye és fia céget a bérlettel felmenti s a bolthelyiséget, a bérleti idő tartamára, 1917. dec. 31-ig, évi 200 K-ért, Herzog M. kereskedőnek adja bérebe.

Özv. Révay Józsefné a Sembery-ház V. számú bolthelyiségének a bérlete alól való fölmentését kéri. — A közgyűlés özv. Révay Józsefné a Sembery-ház V. számú bolthelyiségének a bérlete alól 1915. november 1-től felmenti s a helyiséget, ugyancsak 1915. november 1-től kezdve, évi 240 K bérösszegért, Flóro János selmecbányai lakosnak adja bérebe.

Sós Antal dr. főorvos és **Metsky János** rendőrtiszt, hodrusbányai lakosok, a hodrusbányai ev. elemi iskolának, a sebesült és beteg katonák részére, üdülőtelepet akarnak létesíteni s a közgyűléstől erkölcsi támogatást és 60 m³ puha hasáb-tűzfűt kérnek. — A közgyűlés a kért erkölcsi támogatást megígéri s ha az üdülőtelep megnyitási és fűrészesz szükségére, a termek fűtésére legfeljebb 60 m³ puha hasáb-tűzfűt engedélyez.

A közgyűlés elhatározza, hogy a háború alatt a városi állandó alkalmazottaknak, kerületközségen s az erdőben, puha hasáb-tűzfűt bocsát rendelkezésükre s kimondja, hogy — az általános drágaságra, az iskolai s az őszi beszerzésekkel járó kiadásokra való tekintettel — a folyó évi szeptember hó elsője előtt engedélyezett fizetési előlegéből származó térítmenyek levonását, további rendelkezésig, hacsak az illető tisztviselő maga nem kívánja a levonást, függőben tartja. (A városi tisztviselőkről tehát, épen úgy, mint az államiakról, minden tekintetben gondoskodnak. Van esztől pótlékok, drágasági pótlékok, teljes lakáspénzük, fajtárandóságok vagy olesó fájuk, községi pótdátóval való mentességük, olesó lisztjük, fizetési előlegük stb., csak a szegény *liciumi tanárok* maradnak páriák, akikről *senkisé*m gondoskodik

s nemcsak hogy a fenti jótéteményekben nem részesülnek, de még (s ez igazán skandalum!) a rendes lakáspénzüket sem kapják meg. Minek is? Tűplálkozoznak a lelkesedésükből, míg a 26—28 heti óra súlya alatt sírba nem rognak. *A szerk.*)

A városi rendőrök fizetéselméletét kéri. — A közgyűlés, tekintettel a háború okozta rendkívüli viszonyokra, a háború tartamára, 1915. január 1-től, személyenként 100—100 K hadiségitésed ad a rendőrelégységnek. Utasítja a város tanácsát, gondoskodikjék arról az összegről s a határozatnak miniszteri jóváhagyása után fizettesse ki. (A liciumi tanárok is *fognak* hadiségitésed kapni!?)

A háromnál több gyermekkel bíró városi alkalmazottak a háború tartamára összes gyermekeik után családi pótlékot kérnek. — A közgyűlés, mivel a városi közönsége nem bírja meg, a kérdést nem teljesítheti; kérésrel fordul azonban a kormányhoz a szükséges pénzösszeg kintalványozása végett.

Cziczka Sándor városi karnagy a fizetésének megfelelő lakáspénz kintalását kéri. — A közgyűlés, figyelemmel arra, hogy a belvárosi tanítók lakáspénze is 500 K-ban van megállapítva s így teljesen méltánytalan, hogy 2600 K évfizetéssel alkalmazott városi r. k. karnagy lakáspénze csak 480 K legyen, akkor, amikor, nyugdíjazása esetén 600 K lakásbérvnyújt illetné meg, kimondja, hogy **Cziczka Sándor** városi karnagy lakáspénzét, 1916. január 1-től, évi 600 K-ra emeli. (A fizetési osztályunk megfelelő lakáspénzüket a liciumi tanárok is meg fogják kapni — a jövő század közepén.)

Husz Vilmos órásmester a Zsembery-házban bérelt bolthelyiség bérletétől való fölmentését kéri. — A közgyűlés a kérelmet csak akkor teljesíti, ha a mostani bérlet egy másik, elfogadható bérlettel szerez magá helyett.

Özv. Hatala Józsefné, Beloviczky Annának, Hatala József rendőr özvegyének, 1915. szeptember 1-től kezdve, évi 360 K nyugdíjat utalványoztak ki s ezzel a szeptember havi közgyűlés délután 5 órakor végt ért.

A Dardanellák és a Bosporus.

A hadviselés utolsó hónapjai az érdeklődés homloktérbe állították ezt a két tengerzorzost, amelyeknek keresztül az út Konstantinápolyba vezet. A közvéleményben mindinkább gyökeret ver az a felfogás, hogy a világháború sorsa ott fog eldőlni. Konstantinápoly az orosz leghőgő vágya és leghőgő célja. Minden véres veszteségükért dúsán kárpótolva vannak, ha ezt az egyet elérik. Franciaország és Anglia minden tartozását megfizeti az oroszoknak — pedig ez a tartozás nem csekély —, ha megszerzi számukra a Konstantinápoly felé vivő utat.

Nem lesz telát fölösleges, sem időszórtlen, ha kissé tüzetesebben foglalkozunk a két tengerzorzos katonai értékével. A Dardanellák hossza 71 kilométer, szélessége 1300 és 7400 méter között váltakozik, de 4000 métert is csak kevés helyen ér el. A hajózást a Földközi-tenger felé irányuló, 1 $\frac{1}{2}$ —4 tengeri mérföldnyi sebességű áramlás és néhány sekélyes hely nehezíti meg. Az út mindkét oldalát erősségek és nehéz űtegek szegélyezik. Az utóbbi években az erősségeket kiterjesztették és modernít fölszerelték. A víz csekély szélessége lehetővé teszi, hogy közepkaliberű ágyúk is hatásonan lövöldözzenek a legnagyobb páncélos-cirkálókat. Ez a szoros védelemmel legfontosabb tényezője. Számos akna, drótkadály, lánc-és gerendabarrák zárja el különböző helyeken a hajutatót. Ezért próbálták eddig hába a

nagy francia és angol hadihajók az erőszakos benyomulást.

A Dardanellák megtámadása tengeri úton többféleleg gondolható: erőszakos és ostromoszerű támadással. Az első esetben a támadó flottának a lehető legnagyobb sebességgel kell az úton áttörnie. Ha 18 tengeri mérföldnyi sebességgel veszünk alapul, akkor a flottának két teljes óráig kellene a török ágyúk tűzkörében járnia. Könnyűpáncélú hajók tehát egyáltalán nem juthatnak keresztül, csak nehézpáncélosok. Ezek is azonban a parti védőerőktől rettentő veszteségeket szenvedhetnek, nem is számítva az aknamezők okozta árákat. Az erőszakos áttöréshez óriási flottának kockára vetése szükséges. Olyan erősnak kell lennie, hogy maradványa necsak a Márvány-tengerben rávárakozó földadatnak tudjon megfelelni, hanem a Dardanellából vissza is tudjon még térni. Mert hiszen visszafelé ugyanazok mellett az erősségek mellett kell elhaladnia, tehát ugyanazokat a veszteségeket elsínelnie, mint befelé menet.

A Dardanellák erőszakos megrohanásának célja csak Konstantinápoly megtámadása lehet. De ott pusztán csak flottával nem lehet boldogulni. Lehet vele rémületet okozni, kárt tenni, de mást semmit. Egy idő múltán a flottának vagy vissza kell térnie, vagy még a Bosporuson is áthaladnia. Ez a tengerzorzos 285 km. hosszú, kanyarulatos és csak 660—3300 méter széles. Két tengeri mérföldnyi áramlás indul ki belőle a Márvány-tenger felé. A sűrű és gyakori köd, a hirtelen támadó és gyorsan változó széljárás néha ugyancsak veszedelmessé teszi a rajta való hajózást. A Bosporus is bőven el van látva erősségekkel és záróművekkel. A szélesség csekély volta a szárazföldi felállítást ágyúk számára biztosítja a lövést. Így a Bosporus kiérőszakolása még nehezebb, mint a Dardanelláké. Ha sikerül is, rengeleg árat kell érte fizetni. Az elérhetetlen kockázat az elérhető célhoz mérten óriási; mert mit lehetne elérni? A forgalmat Európa és Kis-Ázsia között ideiglenesen alakítani. Még ha a török flotta nem is volna, az orosz feketetengeri hajóraj gyöngye volna ilyen vállalkozásra, menthetetlenül elsüllyedne a Bosporusban.

Ha a szorosokat csakugyan el akarják foglalni, az erősségeket kell sorra meghódítaniok. Ez a kísérlet is súlyos áldozatokba kerülne és szárazon és vízen egyezre, kombináltan való eljárás követelne. Ecélből a török seregnek hatalmas haderőt kellene partraszállítani, egyik erősséget a másik után szárazról és vízzel megtámadni, legyűrni és megszállani. Ez a művelet hosszadalmas és súlyos áldozatot követel emberben és anyagban egyaránt. A pusztán a tengerrel való támadás az erősségeket csak ideiglenes legyűrésre volna jó. A hajók háta mögött újra felépítenék őket. Az ily módon lekötött tengeri haderők hiányát más harctereknek nagyon megéreznék. Mindebből világos, hogy a tengerzorzosok igazán komoly megtámadásába csak akkor lehet belekezdeni, ha a legulsóbban veszteségektől sem riadnak vissza és ha az angoloknak és franciáknak van elegendő csapatuk a partraszállításhoz is.

HIREK.

— **Katonai kinevezés.** Öfelsége, a király, **Erpf Ede** bányaeszködte, a 6-ik lovas tarackoszt tartalékos hadnagyt, tartalékos főhadnaggyá, **Csorbá Sándor** mérnököt, tartalékos zászlóst pedig tartalékos hadnaggyá nevezte ki.

— **Erdészeti áthelyezés.** A m. kir. földmívelésügyi miniszter **Bartha Sándor** főerdőmérnököt Segesvárra, **Szalánty László** erdőmérnököt Gyulafehérvárra, **Nagy Samu** erdőmérnököt Csíkszeredára, **Ponner Nándor** segéderdőmérnököt pedig Besztercőre helyezte át.

— A városi óvónó szabadságon. *Ivanka István*, Hontvármegye és Selmec- és Belsőbánya szab. kir. bányaváros főispánja, *Versényi Ióca* városi felső óvónőnek, betegsége miatt, hathatónai szabadságot engedélyezett. Távollétében, teljesen díjtalanul, *Csányi Klarissza* okleveles óvónó helyettesíti.

— Katona kinevezés. Öfelsőge, a király, *Rosner Vilmos* bányamérnököt, tartalékos zászlóost, tartalékos hadnagyúvá nevezte ki.

— Öngyilkosság. *Sztremen József* selmecbányai lakatosmester folyó hó 12-én, a Baumanteri kútligó helyiségében, megmérgezte magát. Mire rátaláltak, már halott volt. Holttestét a rendőrség a városi boncolóházba szállíttatta.

— Államvizsgálatok a főiskolán. A selmecbányai m. kir. bányászati és erdészeti főiskolán folyó évi október hó 9-én lesznek az írásbeli, 11-én s a rákövetkező napokon pedig a szóbeli államvizsgálatok. A vizsgálatra 9 bányász, 5 vas- és 1 fémkohász jelentkezett. A vizsgálatok elnöke *Bartha Béla dr.*, a főiskola prorektora; miniszteri biztos: *Bárdossy Antal* miniszteri tanácsos, vizsgálóbiztosok: *Allender Henrik* főbányatanácsos, *Bene Géza* társulati bányafőfelügyelő, *Grillusz Emil* miniszteri tanácsos, bányavezető és *Kachelmann Ferenc* főbányatanácsos.

— Halálózás. *Szép Gáborné*, szül. Szládek Mária, *Szép Gábor* selmecbányai nyug. m. kir. pénzügyi számtanácsos neje, folyó hó 11-én, életének 66-ik házasságának 43-ik évében Selmecbányán elhunyt. Holttestét, nagy és általános részvétellel, folyó hó 13-án, délután 4 órakor helyezték a szeláknai temetőben örök nyugalomra.

— Adomány a Vöröskereszthez jávára. A Vöröskereszthez selmecbányai választmány jávára az elmúlt héten egy hölgy (*id. Oszwald Gusztáv* útnán) 10 K-t adományozott. A szíves adományt hálaen köszöni a választmány elnöksége.

— Ötvenes jubileum. Folyó hó 8-án volt ötven éve, hogy a selmecbányai városi Szent Erzsébet-kórház főnöknője, *Schlamm M. Zitta* uralmasnővér, belépett az uralmasnővérek szerzetébe. Ebből az alkalomból folyó hó 12-én csendes, de lélekemelően magasos ünnep volt a városi kórház kápolnájában, hol *Haverla József* belvárosi plébános mondott énekes szent misét s utána szívheljesző beszéddel bővöztötte a nagyérdemű jubiléum. Az ünnepségen, a városi tanács tagjain kívül, nagyszámú s előkelő közönség vett részt. A főnöknő, kit az ünnepség rendezésével megleptek, mélyen meghatva s könnyezve köszöntö meg a kinttélőt megemlékezést.

A főnöknőt, aki őszintén, nemes és nehéz munkában; a betegnek, a szegénynek és szenvedők ápolásában töltötte ügyszólván egész életét, számtalan jóismerőse és tisztelője kereste föl jókívánságaival.

— Fővételvizsgálatok a bányásziskolában. A selmecbányai m. kir. bányászati és erdészeti főiskolán folyó hó 4-én voltak a fővételvizsgálatok. A jelenlévő tanulók közül az I. évfolyamra 5, a II-ik évfolyamra 7, a bányászati és a kohászati tanulmányokra pedig 2—2 tanulót vettek föl. A bányásziskola tanulói közül huszonhárom vannak a haretéren.

— Segítőakció. A hadsalvónal selmecbányai katonák hátramaradt családtagjainak a segítségére szánt alapba az elmúlt héten a kisbányai ifjúság 10 K-t adományozott.

— Katona kinttétes. A hadsergeffparancsnokság *Drapon Sándor* selmecbányai városi rendőr, a cs. és kir. 26-ik gyalogezred őrmesterét, aki a háború kitörése óta teljes katonai szolgálatot, az ellenséggel szemben tanúsított vitéz magatartásáért az elsőosztályú ezüst vitézségi éremmel tüntette ki.

— Hósi halál. *Bergpach (Bernát) János* volt m. kir. zúzó munkás, a pápai m. kir. honvéd-

huszárvezred közbírója, a galíciai harcokban hósi halált halt. Az ezred tisztikara az ezred elesett legénységének a hátramaradottjai számára ügylést rendezett s ebből az összegből az elesett hős özvegye részére, a polgármesteri hivatal útján, 50 K segítséget küldött.

— Középkori építészeti emlékek Selmecbányán. *Miklós Zoltán* dr. városi főfelügyelő összeírta a nyáron a város középkori építészeti emlékeit s ezeket a Selmecbányai Hírlapban s az Archaológiai Közleményekben fogja ismertetni. Rómánstílusú emlékek: az óvári templom, első alaktábas és a Szt. Mihályról elnevezett óvári halottszékápolna. Átmeneti stílusú a német templom, első alaktábas. Gótsílusú az óvári templom, másodlagos alaktábas, a mai óvári harangtorony, az óvári börtöntorony, a tót templom, (az előcsarnok nélküli), a frauenbergi templom, az alsóutcai Erzsébet-kápolna, a hodrusbányai templom és a belsőbányai templom. Késői csúfésves maradványok vannak a Péch Antal-utcai Ernst-házban, a kegyesrendi társházban, a régi katolikus gimnáziumon (itt van a dominikánusok rektoriuma), a városbányán, Rubligallus-házban, a Heinze-házban, a Bohács-házban, a Longyel-házban, a Gyurkovics-házban és a belsőbányai templomfeljárón (a régi belsőbányai iskola). Elpusztult és romban heverő emlékek az óvári és a kehlringi városrészek. Idetartozik még a tópatyki gótkúcs templom is, mely még akkor épült, mikor Tópaták (Goldbach) még a város külterülete volt.

— Adományok a kórházaknak. A Vöröskereszthez selmecbányai szükségkórházainak, a sebesült és beteg katonák számára, az elmúlt héten a következők adományoztak: Cserehely Istvánné 45 db almásrészt, Mákavé Miklósné 17 kg. szőlőt, öz. Braxavörös Jánosné 5 üveg bort, Goldfusz Mihályné 28 liter tejet, Hornyacsok Istvánné 1 kosár körtét, Zsoldeczky Katalin vásznat.

A városi kórházak: Rappensberger Vilmos 200 cigarettát, Kiss Gézané 1 üveg málnaszörpöt.

— Selmecbánya virilistái. Selmec- és Belsőbánya szab. kir. bányaváros igazolóválasztmányja, *Jesovicsek Károly* kir. tanácsos, nyug. leucumi igazgató elnöklésével, folyó hó 11-én fejezte be a legutóbbi adó fizetők összeírását. A választmány, figyelembe véve a háborús viszonyokat, a hadbavonultak adójának kétszeres számítására való jogcímet hivatalból állapította meg. E határozata alapján vette föl a legutóbb adó fizetők sorába *Kachelmann Viktor* dr. ügyvéd és *Szever Pál* lic. főgimnáziumi tanárt.

— Újabb sebesültek Selmecbányán. Folyó hó 15-én, a 18. számú helyőrségi kórházból, újabb 83 sebesült katona érkezett Selmecbányára. A vasúti állomáson Óváry Dezsőné, Siposs Ferenc, Wagner Kálmán és Wetzler Mórné vendégelték meg a katonákat. A város kocsijai csupán 13 súlyosabban sebesült katonát szállítottak föl a városba, a többiek gyalog voltak kénytelenek befáradni. Oka, hogy a katonai kórház minden előzetes értesítés nélkül küldte a sebesült katonákat Selmecbányára s jövetelükről a város hatóságai még csak akkor értesült, mikor az állomásra megérkeztek. A hatóság tizenkét katonát a bányász-kórházban, negyvenet a Vöröskereszthez szükségkórházában, harmincegyet pedig a városi kórházban helyeztetett el.

— Közigazgatási bizottsági ülés. Selmec- és Belsőbánya szab. kir. bányaváros közigazgatási bizottsága, *Horváth Kálmán* kir. tanácsos polgármester elnöklésével, folyó hó 15-én tartotta meg szeptember havi rendes ülését. Jelen voltak: *Arthold Géza* közigazgatási tanácsos, árvaszéki elnökhelyettes, *Balás Hugó dr.* tiszti főügyész, *Halász Gyula* kir. mérnök, *Kapp Jakab dr.* tiszti főorvos, *Kegey Sándor* kir. tanácsos, pénzügyigazgató, *Lipsey Ervin dr.* kir. főügyész helyettes, *Páfi*

Péter kir. tanfelügyelő, *Sztancsaj Miklós* főjegyző, *Vörös Ferenc* tb. főjegyző, továbbá *Händel Vilmos*, *Hlavathy József*, *Hornyacsok István*, *Joerges Ágost*, *Lestyánszky József*, *Oszwald Gusztáv* és *Rauchbauer József* dr. választott bizottsági tagok. Távmaradást igazolta *Jesovicsek Károly* vált. biz. tag.

Az egyes szakreferensek jelentéseinek tudomásul vétele után folyóügyeket és felebbezéseket tárgyalta a bizottság.

— A selmecbányai-garamberzencei vonalon folyó évi szeptember hó 15-ével a háború előtti rendezmenetrend lépett életbe. Minden vonat közlekedik.

— A rokkant katonák ellátása. Illetékes helyről szerzett értesüléstünk szerint az igazságügyminiszter igen érdekes tervvel foglalkozik. A terv rövidesen megvalósul s egész sereg rokkant katonát fog a bíróságoknál kenyerhez juttatni. Az igazságügyminiszter ugyanis a polgári rabokat, a munkányszerű enyhítésére, ipari fizemekhez osztotta be s mivel itt nagyobb őrszemélyzetre van szükség, mint a börtönökben, a törvényszéki, járásbírósi és az ügyészségi hivataloszállók fejeves börtönöri szolgálatra rendelte ki, a hivataloszállói teendőket pedig azokkal a rokkant katonákkal fogja végeztetni, akiket a honvédelmi miniszter kijelöl s akik megfelelő díjazásban fognak részesülni.

Itt említjük meg, hogy a kormány, a háborúban megrokkant katonák gondozásának biztosítására, rokkantügyi hivatalt állított fel, mely gondoskodik a rokkantak gyógyításáról, elhelyezéséről, tanításáról s megtesz mindent, hogy a szerencsétlenül járt hősöknek lehetőleg jó sorsot biztosítson.

— A hadifogságból visszaszokott katonák megjutalmazása. Sok, derék katonának a hadifogságban nem tud belenyugodni sorsába. Napról-napra érkeznek haza olyanok, akik a legveszedelmesebb körülmények között szöktek meg a hadifogságból. Ezeknek a derék embereknek a megjutalmazása nem marad el s ezentul minden egyes hadifogságból visszaszokott katona ötven korona jutalomban fog részesülni.

— Színszék Selmecbányán. *Köcsess Albert* szántárolású folyó hó 25-én érkezik Selmecbányára s előadásait ugyanaznap a *Délbáb-utca* 7. c. vigdélkéllal fogja megkezdeni. A jönévő, kintnő művészerökből álló szántárolású Selmecbánya város közörségének szíves figyelembe és a legmelegebb támogatásba ajánljuk.

— Mennyit vesztektek eddig az oroszok? Az orosz hivatalos veszteségajlstromokból, amelyek augusztus 15-ig megjelentek, nem nehéz kiszámítani, hogy a háború első évében milyen veszteségeket szenvedett Oroszország. Kiderül a kimutatásból, hogy elesett, illetőleg betegeségben meghalt 43.124 tiszt, megsebesült 161.443, elhalt 18.605; egy év alatt tehát 223.172 tisztet vesztett az orosz hadsereg. A hivatalos lajstromokból az is kiderül, hogy a sebesültek között körülbelül 30000 van olyan, ki kétszer vagy többször fordul elő a jelentésekben, mivel többször került sebesülten vissza a harcterületről. Ha az eddig mindig bevált arányt vesszük alapul, hogy t. i. 30 katonára 1 tiszt esik, kiszámítható, hogy az orosz hadsereg egy esztendő alatt hatodfélmillió embert vesztett.

— A háború halottainak és sebesülteinek aránya. Amióta a mostani rettenő világháború tart, sokszor és sokfelé találgatják az emberek, hogy aránylag mennyi halottja lehet a háborúnak és a sebesültek állapota miképpen alakul. A németek most, kilenc hónapról, összeállították a háborúban megsebesült katonák halozási arányát, mely meglehetősen kedvező képet ad. Becsült, hogy a háború kilenc hónapja alatt történt összes sebesültek és halozások számának egytizedrészéből kint, hogy minden 100 sebesült közül 85%,

újából szolgálatra képesté vált, 9-6% szolgálatra képtelen lett és csak 1-9% halt meg. Kerek számokban kifejezve: minden száz megsebesült katonára közül meggyógyult 89, harca képtelen lett 9, meghalt 2 katona.

— **A tőzök Vörös Félhold képelevezőlapjai 20 fillérért árúlják az Országos Bizottság (Budapest, Képzésközlőház).**

— **A szeszfőző üzemének korlátozása.** A lakosság elmelezésének, valamint az állatállomány ellátására szükséges termények biztosítása végett a pénzügyminiszter a fogyasztási adó alá eső szeszfőzők termelését is korlátozta. A rendelet kimondja, hogy búzát, zabot, kétszerest egyáltalában nem szabad szeszfőzős céljaira feldolgozni s megállapítja a többi szeszgyártási anyag (rozsa, árpa, burgonya, kukorica, cukorrépa, nyasse) felhasználásának a mértékét.

— **Megszűnik a rizs drágasága.** Arról értesülünk, hogy a kormány, miután megállapította a bab, borsó, lencse maximális árát, a rizs legnagyobb árát is meg fogja szabni. A spekuláció, mely a rizsről visszatartásával nagy sikereket operált, rejtett árúit kénytelen lesz piacra bocsátani.

— **A Nagy Háború** most megjelent 25. füzetében az északi és a déli harcok két kiemelkedő epizódjának érdekes ismertetését találjuk meg. Az egyik az oroszok rövid ideig tartó mara-marosszigeti uralkodása, a másik a Timok-divízió hírhedt betörése. A Nagy Háború kikutatta a magyar szempontból különösen érdekes hadiesemény hiteles történetét s eleven szövegben, sok eredeti, most először közlésre kerülő felvételben bemutatja. Koltász Károly festőművész nagyszabású festményben is megörökítette a Timok-divízió megsemmisítését s ezt kitűnően sikerült színesnyomással, kettős műmellékletben kapjuk ebben a füzetben. A Nagy Háború *Lándor Tivadar* szerkeszti, az *Athenaeum* adják is egyes füzetei, 40 fillérért, lapunk kiadványában kaphatók.

— **Csak az anya tudja,** mennyi gondot okoz a gyermek táplálása, amikor a legeslegjobb táplálószer, az anyatej hiányzik vagy kevés. Milyen sokszor győződök az anya amiatt, hogy nem tud mit adni gyermekének. Am ezért a gondos anya nem bocsátkozik kísérletezésekbe, hanem csakis kipróbált, megbízható tápszerhez folyamodik s ez nem lehet más, csak a Nestlé-gyermekliszt, amely már pár nap múltán érezteti kitűnő hatását. Egy igen tanulságos könyv jelent meg a Nestlé-liszt használatáról és ezt a könyvet, valamint egy próbadozot Nestlé-lisztet ingyen és bérmentve küld a Henri Nestlé-cég, Wien 1. Biberstrasse 44/e.

— **Aki Budapestre utazik,** nézze meg a pasaréti lövészárkot. Az ország egyetlen haláltárványossága.

— **Adományok a hegybányai katonai üdülőtelepnek.** A hegybányai katonai üdülőtelepnek, a sebesült és beteg katonák számára. *Bát* községből a következők adományoztak: Adami Imréné 1 kenyeret, 1 K-t, Adami Mihályné 1 K-t, Bakos Katalin 60 Ft, Balent János 1 kenyeret, 1 tál babot, Basta Ferencné babot, tojást, Bartányi Dániel babot, burgonyát, Barány Sándorné 4 K-t, Barány N. 2 K-t, Bulcsú Géza 1 K-t, Cibulka Pál lisztet, burgonyát, Cukermann N. 1 K-t, a csendőrség 440 K-t, Csiriák Mihály tőköt, Demikár János burgonyát, tőköt, Dodok Jánosné lisztet, babot. Dodok Márton tojást, Dodok Mihály lisztet, almát, burgonyát, Dodok János lisztet, Domaniczky Józsefné 40 Ft, Dreveni János lisztet, babot, az ev. egyház 950 K-t, Fabri Pál burgonyát, Fábán Vendelné kenyeret, 2 K-t, Finba N. 1 K-t, Fityka Jánosné burgonyát, Fityka János lisztet, babot, burgonyát, Fityes Pál lisztet, tojást, lenest, Fityerka Pál kenyeret, babot, uborkát, Frumbal Pál lisztet, Gumbcsik Mihályné babot, 40 Ft-t, Gonda Sámuel babot, Gyemian Jánosné 1 K-t, Gyurik

Gyuláné tőkét, 50 Ft-t, Gyurik Samu lencsét, babot, Haliczko Pál almát, tőköt, Hajnoszky István tojást, burgonyát, Hamalják János lisztet, babot, Hamalják János 40 Ft-t, Hamalják János burgonyát, 50 Ft-t, Hamalják Jánosné babot, Hamalják Dániel lisztet, tőköt, Hamalják Pál 1 K-t, Hilverth Károly 2 K-t, Horsteiger Mihály 40 Ft-t, Hrabovszky János lisztet, tojást, tőköt, burgonyát, Hrobák Jánosné 1 K-t, Hrobák Jánosné hagymát, Humi József babot, tőköt, burgonyát, Jakusik Dániel babot, lisztet, Jakusik János lisztet, babot, burgonyát, 50 Ft-t, Jakovics Samuné 40 Ft-t, Jeszsenyik kenyeret, lisztet, babot, Kalina Dániel árpat, 50 Ft-t, Keviczky Samu 4 K-t, Keviczky János babot, lisztet, tőköt, 2 K-t, Kiszely Pál lisztet, Kiszely János burgonyát, 2 K-t, Kiszely Samuné babot, tojást, almát, uborkát, Kiszely N. 2 K-t, Kiskovszky Jánosné kenyeret, babot, lisztet, Konkoly N. 2 K-t, Kovács Lászlóné 4 K-t, Kovács Dániel babot, burgonyát, 10 Ft-t, Kovács András lisztet, lencsét, 1 K-t. Koblen János lisztet, tojást, burgonyát, Kohn Sándorné lisztet, babot, cukrot, kávé, pótlásvét, 5 K-t. Kopaszky János lisztet, zsírt, burgonyát, Krupa Dani babot, tojást, burgonyát, Krupa Pálné lisztet, burgonyát, Krupa Samu káposztát, lencsét, 20 Ft-t.

— **Kolera ellen a legbiztosabb óvoszer a kénes gyűgyi gyógy- és borviz.** Kapható az egyedül elárusítottánál, özv. Greguss Antalánál.

NYILTTÉR.

E rovat alatt közléteikért nem felelős a szerk.

Közönetnyilvánítás.

Mindazoknak, akik felejtethetlen, jó feleségem elhunytával részvételük fájdalommal enyhíthették észeretett feleségem végteszletéhez hozzájárultak, ezúton fejezem ki hálás köszönetemet.

Szép Gábor.

Fog-Krém

KALODONT

70 Fillér

SELMEC- ÉS BÉLABÁNYA SZ. KIR. VÁROS HIVATALOS KÖZLEMÉNYEI.

7154/1915. vt. szám.

Hirdetmény.

Selmec- és Bélabánya törvényhatósági jogú sz. kir. bányaváros katonagyőztesére közhírre teszi, hogy a m. kir. lévai honvédkiegészítőparancsnoksággal egyetértően megállapított működési tervezet szerint az e város területén tartózkodó s az 1865. évtől 1872. évig bezárólag terjedő időközben született, népfőlkérésre kötelezettek részére a népfőlkész bemutatószelemlét folyó évi október 3-án, 5-én és 6-án, reggel 8 órától kezdődőleg Selmecbányán, a Városi Vigadóban fogják megtartani.

A bemutatószelemlén a népfőlkérésre kötelezettek a következő sorrendben és időben kötelesek megjelenni. Folyó évi október hó 3-án: a) A volt tiszték, tisztviselők, tisztjelöltek, tisztviselőjelöltek, tekintet nélkül születési évfolyamukra, továbbá b) az 1872. 1871. és 1870. évi születésű népfőlkérésre kötelezettek. Folyó évi október hó 5-én: Az 1869., 1868. és 1867. években született nép-

főlkérésre kötelezettek. Folyó évi október hó 6-án: a) Az 1866., 1865. évi születésű s b) az 1873–1897. évig terjedő időben született mindazok a népfőlkérésre kötelezettek, akik eddig a népfőlkész bemutatószelemlén még nem jelentek meg.

A szelemlén kötelesek katonai igazolványukat, amellyel a katonaságnál viselt rendfokozatukat igazolhatják (végelbocsátólevél, vagy esetleg be nem vont népfőlkész igazolványi könyv) megvizsgáltassuk alkalmával bemutatni s ezzel a katonaságnál viselt rendfokozatukat igazolni, az ily igazolványokat tehát a szelemlére hozták magukkal.

A bemutatószelemlén megjelenni tartozó népfőlkérésre kötelezettek figyelmeztetnek, hogy a szelemlén megfőrdve, tisztán, rendes és tiszta öltözetben tartoznak megjelenni.

Azok a népfőlkérésre kötelezettek, akik végzett tanulmányaik alapján, a véderőtvény 21. §-a értelmében, az egyévi önkéntesi kedvezményre igényel bírának, ebbeli minőségüket a bemutatószelemlén az illető intézet bizonyítványával igazolni tartoznak.

Selmecbánya, 1915. szeptember 14-én.

Sztancsany Miklós

v. főjegyző, katonaiügyi előadó.

7589/1915. vt. szám.

Hirdetmény.

Mivel a vízvezeték forrásai ismét megteltek, a városi tanács 7101/1915. vt. sz. alatt hozott határozattal felfüggesztés és közhírre teszi, hogy a magánházivezetéseket f. hó 15-ikétől kezdve ismét kinyithatja. Figyelmezteti azonban a közönséget, hogy a vízvezeték vizét lehetőleg takarékosan használja, hogy ismét korlátozó rendszabályokat ne kelljen életbe léptetni.

Selmecbányán, az 1915. szeptember 14-én tartott tanácsülésből.

A városi tanács.

Horváth Kálmán,
kir. tan., polgármester.

1222/1915. polg. szám.

Hirdetmény.

Az 1915. évi XV. törvények 7. §-ában foglaltak szerint gondoskodás történt oly irányban, hogy a háború alatt vagy annak következtében rokkantakká vált s a katonaságnál a legénység állományába tartozott magyar állampolgárok, valamint a háború alatt vagy annak következtében elesett, eltűnt, vagy meghalt s a katonaságnál a legénység állományába tartozott magyar állampolgárok hátrahagyottjai mindaddig, míg a háború tart s a háború befejezése után is hat hónapon át a törvény szerű katonai ellátásokon felül még ideiglenes évi segélyben is részesítenessék.

Felhívom ennekfolytán a város területén lakó rokkant katonákat, valamint a háború alatt vagy annak következtében elesett, eltűnt, vagy meghalt s a katonaságnál a legénység állományába tartozott magyar állampolgárok hátrahagyottjait özvegyeit és szüleit, esetleg az árva gyámszáj, míg özsejreikus végett nálam mielőbb jelentkezzenek.

Megjegyzem, hogy ebben az ideiglenes segélyben csak azok részesülhetnek, akik erre tnyleg rá vannak szorulva, továbbá, hogy nálam erre a segélyezésre fel nem vehető azok a rokkantak, akiknek családja eddig élvezett állami segélyt nem a városi pénztárnál vette fel, vagy aki a polgári életben állami alkalmazott volt és ez alkalmazása után nyugdíjjogosultsága van, végül az olyan elesettnek, eltűntnek, vagy meghaltak hátrahagyottjai, aki állami alkalmazott volt és aki után özvegye és árva állandó polgári nyugellátást élveznek.

Vagyis nálam *nem* kell jelentkeznie annak a rokkantnak, aki állandó m. kir. bányamunkás, vagy M. A. V., vagy főiskolai, vagy más állami alkalmazott, továbbá *nem* kell jelentkeznie a nyugdíjgoussultással bíró özvegyeknek és árva-
knak sem.

Selmecebányán, 1915. évi szeptember hó 2-án.

Horváth Kálmán,
kir. tan., polgármester.

1522.1915. polg. szám.

Hirdetmény.

A m. kir. miniszterelnök úr a csonkított, béna és belsőleg beteg katonákat Gondozó Hivatal útján utókezelőgyógyintézeteket, mesterséges testrészeket előállító műhelyeket és rokkantiskolákat szervezett, a háború folyamán sérülts következtében keresetképeségükben szenvedett katonák érdekében. Az utókezelőgyógyintézetek célja, hogy azoknak a hadisérülteknek egészsége, kik a rendes kórházi kezelés után benn maradtak, sebészeti utókezeléssel, vagyis javítóműtétekkel, gyógytor-nával és gyógyfürdővel helyreállítassék s a katonák újból keresetképesékké tétessenek. A mesterséges testrészeket előállító műhelyek célja, hogy azok a katonák, kik a háborúban szenvedett sebesülés következtében, vagy katonai szolgálat alatt o háborúban más módon valamelyik testrészüket elvesztették, mesterséges testrésszel láttassanak el. Az oktatási intézetek célja, hogy mindazok, kiknek a háború következtében beállott bénaságuk vagy csonkaságuk folytán a polgári életben eddigi foglalkozásuk mellett megélhetésük biztosítva nincs, olyan pályára képeztesse ki, vagy olyan ki-képzést nyerjenek, mellyel testifogyatkozásuk mel-lett is keresetképesek maradnak.

Újabban a csonkult és béna katonák, a had-sereg kötelekéből való végleges elbocsátásuk előtt, utókezelőgyógyintézetekbe utaltatnak, mesterséges testrészekkel (műláb, munkára is alkalmas műkez és hozzáidomuló szerszámok stb.) láttatnak el és a rászoruló gyakorlati oktatásban részesíttetnek. A háború kitörésétől kezdve jödeig azonban vég-leges elbocsátásuk történet utókezelés, mes-terséges testrészt adása és gyakorlati oktatásban való részesítés nélkül is. A községeknek, valamint az illető egyéneknek nagy érdekük, hogy az utóbbi módon elbocsátottak is részesüljenek azokban a jótéteményekben, melyeket az utóbb megsérültek élveznek.

Sokszor csekély fájdalommal egybekötött, vagy éppen fájdalomtól mentes javító sebészeti műtéttel, gyógytornával és gyógyfürdővel a béna teljesen visszanyerheti illető testrészének hasz-na-vetőségét, teljesen egészséges emberé válhatik. Műláb alkalmazásával még az is mankó nélkül mehet és dolgozhatik, kinek mindkét lábát le-vágták. A műkézzel s különösen a hozzáidomuló szerszámokkal és eszközökkel, különösen a mező-gazda és az iparos, a legtöbb esetben folytatni képes korábbi mesterségét. A rokkantiskolában elsősorban arra tanítják a sérültet, hogy csonka-sága és benufása ellenére is képes legyen korábbi foglalkozását folytatni, hogyha pedig ez egyálta-lában nem lenne lehető, a sérültet megtanítják olyan új foglalkozásra, melyet csonkasága és benufása ellenére is űzni képes. Például azt a földművest, aki mindkét lábát tövében elvesztette, megtanítják cipészre, vagy szabószagra stb. Az ebben a háborúban megsérültek és a katonaságtól már végleg elbocsátottak a fenti jótéteményekben *egészen ingyenesen részesülhetnek, ha mielőbb jelentkeznek.* A háború befejezte után jelentkezők már nem lesznek figyelembe vehetők.

Ezek alapján felhívom a város területén lakó, végleg elbocsátott, csonkult vagy béna katonákat, hogy orvosi utókezelésre, mesterséges testrészt alkalmazására, illetőleg rokkantiskolába való tanu-

lásra leendő beosztásuk végett nálam mielőbb jelentkezzenek.

Selmecebányán, 1915. augusztus 30-án.

Horváth Kálmán,
kir. tan., polgármester.

H I R D E T É S E K.

Árverési hirdetmény.

A Tópaták község tulajdonában levő korcsma, italméresi joggal, 1916. január hó 1-től, három évi időtartamra, Tópatakon, 1915. évi október 20-án, délelőtt 10 órakor, a bíró házánál nyilvános árverésen bérbe fog adatni. Kiküldési ár 600 K. Az árverés napjáig szabályszerűen zárt és 10 % óvadékkal ellátott írásbeli ajánlatok is elfogadhatók. Az árverési feltételek a szentantali közigazgatási irodában tekinthetők meg.

Tópaták, 1915. évi szeptember hó 5-én.

Wolfram Ferenc
közigazgató.

Árverési hirdetmény.

A Szentantali község tulajdonában levő Vám-fogadó, mely 6 lakó-, 1 ivószobából, 1 nagy tánc-teremből, házikertből és gazdasági melléképületek-ből áll; van jó és nagy pincéje, fedett golyózója, 1916. január hó 1-től 3 évi időtartamra, Szent-antalon, 1915. évi október 19-én, délelőtt 10 órakor, a község jegyzői hivatalában nyilvános árverésen bérbe fog adatni. Kiküldési ár 1300 K. Az árverés napjáig szabályszerűen zárt és 10 % óvadékkal ellátott írásbeli ajánlatok is elfogad-
hatók. Az árverési feltételek a jegyzői hivatalban tekinthetők meg.

Szentantali, 1915. évi szeptember 5-én.

Wolfram Ferenc
közigazgató.

BARNA szállító szemben van az Eckert-féleléhazzal.

Értesítés

Vagyok bátor szives tudomásul adni, hogy, Budapestén szerzett több évi gyakorlat után, helyben, **Löwy Aranka**
:: volt divatárú-üzletében ::

NŐI KALAPÜZLETET

létesítettem. — Főtörekvésem, hogy szolid és elegáns kalapja-
immal a mélyen tisztelt hölgye-
ket kielégítem. — Mélyen tisztelt Nagyság szives pártfogását kérve, vagyok kiváló tisztelettel

STANCZER IRMA

:: divatárusnő ::
Deák Ferenc-utca 2. sz.

Ha nem ehet, rosszul
érez magát, az orvo-
silag kipróbált!

Kaiser gyomor-borsmenta karamellák

biztos segítséget hoz-
nak. Jóétvágyat kap-
nak, a gyomor helyre áll és
megegyesedik ismét!

Éltető és iditő ha-
tásuknál fogva
meneteléseknél
nélkülözhetol-
nek.

Csomagolva 20 és 40 fillér

Kapható: Márkus M.
eukrászdájá-
ban, Mikovényi A. és Mar-
gotsy J. örökösiei gyogy-
táruban Selmecebányán
Walkó J. K. Szemiste-
ványi I. K. Gőmbébanyan.

A „HANGYA”,

a Magyar Gazdaszövetség fogyasztási és
értékesítő szövetkezete kötelekébe tartozó

:: selmec-bélabányai állami alkalmazottak fogyasztási szövetkezete ::

1915. évi október hó 3-án, délelőtt
10 órakor, a m. kir. bányásziskola nagytermében

rendes közgyűlést tart,

melyre a tagok, az alapszabályok 33. §-a
 értelmében, ezennel meghívotnak. ..

Tárgysorozat:

1. Az 1914. évi július 1-től, 1915. évi június hó 30-ig terjedő üzletéről szóló jelentések tárgyalása.
2. A zárózámadás megvizsgálása és a folntvenny megadása.
3. A mérleg megállapítása és a tiszta jövedelemtől való rendelkezés.

Selmecebánya, 1915. évi szeptember hó 14-én.

4. Az igazgatóság kiegészítése.
5. A választmány kiegészítése.
6. Indítványok.

Indítványok, az alapszabályok 37. §-ának f) pontja értelmében, legalább 8 nappal a közgyűlés előtt nyújtandók be az igazga-tósághoz.

Az igazgatóság nevében:

LÁNG AURÉL s. k.
ügyvezető-igazgató.

A tagok száma 812 Az üzletrészek száma 2420. Egy üzletrész értéke 10 K. Fiókok száma 4.